

יו"ר ע"י מכון 'אוצרות קאמארנא' שע"י מרכז מוסדות קאמארנא • בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א • בית שמש

אבני אוצר

פנינים על סדר הפרשה
מתוך אוצר ספרי רבותינו

אוצר החיים

אוצרות הפרשה במשנת רבנו
מבוארים בשפה הישנה לכל נפש

ויקחו אליך פרה אדומה תמימה וגו' (יט, ב).
ולכך למשה נתגלה טעמי הפרה האין ליהרר ממנה, כי יכול להיות בעיני עצמו צדיק גמור בתכלית הזהירות, ואחר הבדיקה יהיה נמצא רשע גמור שאין לו חלק לעולם הבא מחמת גסות הרוח, כמו שאירע לדואג ואחיתופל וירבעם בן נבט הצורר הרשע עוכר ישראל, ואלו היה נתגלה טעמי הפרה לאמיתות, כבר היה נתבטל הבחירה מן העולם, ולמשה נתגלה, וזהו ויקחו אליך דבר הנעלם הזה. ודע כי אי אפשר להניצל מקליפה דקה הזאת אם לא בהתקשרות ניצוץ משה רבינו, וזהו ויקחו ויקחו הענין הנעלם שתמתיק בחינת נגה, ועוד יקחו פשטות מצות פרה לקיים מצות ורצון הבורא, שאמר ונעשה רצונו לנחת רוח לפניו.

(היכל הברכה שמות דף רלג ע"א)

והיתה לעדת בני ישראל למשמרת וגו' (יט, ט).
ולזה היה ניתן חלק אחד שמור וגנין לדורת (מס' פרה פ"ג מ"א), להוליד דורת ונשמות על ידי חמום גבורת קדושות כמו שיהיה לעתיד, כי כל טהרות פרה הוא טהרות הזונה המבואר בזוהר, וכן המשיל מן אלוקי הבעש"ט, משל למלך שהיה לו בן, ורצה שילמוד חכמות מחכמות שונות כפי הראוי לבן מלך, ושכר לו כמה חכמים והוא לא הצליח לקבל שום חכמה, ופעם אחת ראה בן המלך איזה זונה וחמד יפיה, ושמח המלך מאחר שיש לו איזה חמדה יבוא לכל החכמות, וצוה עליה המלך שאם יתבענה לא תשמע אליו עד שיקבל חכמה אחת וכן עשתה, ואחר זה אמרה שילמוד עוד חכמה, עד שקבל כל חכמות ונעשה חכם מופלג, ואח"כ מאס בזונה כי ישא בת מלך כמותו. והנמשל מובן, כפרה סוררה סורר ישראל והוא הזונה קליפות נגה, וכל כוונתה שלא ישמע אליה עד שישא בת מלך השכינה הקדושה, ובחינות זה של זונה מטמאת טהורים ומטהרת טמאים, ובאמת זונה זאת כשאינו שמועת לו היא עצמו נטהרת ונעשית בת מלך, כי באמת אינה זונה אלא מלוכש במלבושי זונה ויחשבה לזונה, ויחשבה לשכורה ולא מיין, ובאמת ויחשבה לו לצדקה צדקה ממני. (אוצר החיים דף קמ ע"א)

ודברתם אל הסלע לעיניהם ונתן מימיו וגו' (כ, ח).
ולכן בגלות מאיר אור התורה יותר ממה שמאיר בארץ ישראל, וחד מינן כי סליק להתם יוכיח (מס' כתובות דף פה ע"א), וכן מתיקות התורה והארה הפנימיות מאיר יותר בחוצה לארץ, עד לעתיד שיתלבש הפנימיות במלכות, ואז יהיה אורה גודל מאור השמש, ודברתם אל הסלע שימשיכו הדבור אל הסלע שהסלע ידבר בעצמו, ואז לא ילמדו עוד איש את רעהו (ירמ' לא, לד), ואם היה הסלע מדבר, היה קידוש השם גדול, וכל בחינות אלו של תורה ויחודים שאנו עושין בגלות הכל בפנימיות.

(אוצר החיים ויקרא דף ערה ע"א)

כח שלש קליפות הרעות והגמורות שיש בנגה, אך בכל זאת נשאר מעורב בטוב ורע שבנגה עצמה, כי לתקן לגמרי אי אפשר עד זמן בלע המות לנצח שאז יתחלק הטוב מן הרע שבנגה ולא ישאר שום ניצוץ שלא יתברר והרע שבנגה יכלה כעשן. אבל עד שלא נתגלה הזמן הזה אי אפשר באין פנים לתקנם לגמרי שלא יהיה מעורב, וגם לתקן כל בחינות נצוצי מלכין קדמאין של כללות ישראל אי אפשר עדיין. בזה מבאר רביה"ק הטעם מדוע לא היה נזרק הדם של חטאות הפנימיות של יום הכיפורים על מזבח החיצון, כי בחינת תיקון העשיה - להעלות דעשיה לגמרי מכל בחינות הכללות - אי אפשר עד לעתיד, כי בחינה זאת לא יתקן עד ביאת משיח כמבואר בזוהר הרקיע באורך על פסוק יהודה אתה, אבל מה שנגד אהל מועד וקדש הקדשים יכול לתקן ולהחזיר החיות אל הקדושה ולשרוף הרע בסוד האימורים.

ובאמת כל זמן שלא נתקן בחינת עשיה, כל העולמות אינם מתוקנים, ולכן אי אפשר שיאכלו הכהנים בשר חטאת של חטא הציבור כי עדיין מעורב טוב ורע והוא מזון עכור וגורם לחטא, וגם שעדיין לא נתגלה סוד מזון ואכילה עד לעתיד שנאמר (דברים לא, כ) 'ואכלתם אכול ושבוע והללתם את שם ה' אלהיכם אשר עשה עמכם להפליא', ופירש 'להפליא' היינו להפריש טוב מן הרע ואז ימשוך אכילה ומזון. וכל זה בחטא פרטי, אבל בחטא כללי יוצאין עם בשר החטאת שהוא לבוש החשמ"ל שעדיין לא נתברר חוץ לג' מחנות הקדושה ושם אבית הדשן מקום טהור, מכלל דאיכא טומאה, ששם נגה מעורב בטומאה ובטהרה, ושורפין אותו שם לשרוף ולבער כח שלש הקליפות הטמאות שיש בנגה ויטהרו מעט שלא יתגבר על הכללות. וגם תבין סוד הטומאה שנטמאין כל העוסקין בה, כי כיון שעוסקין ברע של הנגה מקבלין טומאה. ושם סוד הפרה שמהרת ומטמאת כי מחמת העירוב טוב ברע מה שהוא טהרה לזה הוא טומאה לזה, והבן מאוד. וזה סוד 'פרה אדומה', והנה האש המתלקחת כשמתחברת עם נגה אז נעשית רע, וכשמתלקת מן נגה אז נגה מתחברת בחשמל ונעשית טוב.

כל יהודי יש לו את עצם הנפש הטהורה ששמה 'ישראל', אבל הכוחות החיצוניים שלו מוכתמים לפעמים בעוונות, ולצורך כך עליו לכבס ולטהר את הכוחות החיצוניים עד שתתגלה הנקודה הפנימית ובכח זה תטהר נפשו.

רביה"ק מקאמארנא מגלה בספר 'אוצר החיים' (פר' צו) שזהו הסוד הפנימי של 'פרה אדומה' הרומז על החלק המעורב טוב ורע [הנקרא 'נוגה'], כי בכל דבר יש 'שלוש קליפות הטמאות' לגמרי שצריך לכלותם, ויש קליפת 'נוגה' המעורב טוב ורע, ועל כן שורפים הפרה 'עורה ואת בשרה ואת דמה על פרישה' שהם הקליקים הטמאים, ועל ידי האש מתברר חלק הנוגה, כאשר חלק הרע שבנוגה נשרף ונשאר רק 'אפר פרה' שמקדשים אותה עם מים חיים ומתעלה לצד הקדושה, ובזה יכולים לטהר את הטמאים.

רביה"ק מחלק בין קרבן יחיד לקרבן ציבור, כי היחיד חוטא משום הרע שיש בנפש הבהמית שבקרבן, וכאשר מקריב את הבהמה על גבי המזבח שגרם לו לחטוא, נחית אש גבוה ושוורף את העכירות, ואז שורש נפש הבהמיות של אדם נמשך לו זכות ונקיות, וזדונות נעשין זכיות, עד שגם כח הנוגה המעורב בו מתקרב אל הקדושה ונעשה טוב מוחלט.

כי כשאדם יחיד חוטא לערך פרטות נשמתו יכול לתקן את טוב ורע שלו מה שהיה עד הנה מעורב אצלו, אשר על ידי תערובת הזה גרם לו שוגג, כי צדיק גמור שאין בנפשו רע לא יאירע לו שוגג כלל וכלל, וכיון שהיה מעורב אצלו הטוב ורע אירע לו שוגג ואחר תשובתו על התערובת הזה ועל עונו יכול אדם יחיד בפרטות נשמתו לתקן שיתפרד הטוב מן הרע לגמרי, כי אחר החרטה כשהטוב שהיא בחינת ניצוץ נשמות ישראל רוצה להתדבק בקדושה אז גם הרע רוצה להתדבק לעשות טוב מעשים טובים ותורה וצדקה שיהיה מעורב טוב ורע כמו מקדם ואז אש גבוה נחית ושוורף לכל הרוצין לדבק בו חוץ מן הטוב האמיתי שהוא בחינת 'ישראל' אשר עליהם נאמר (דברים ד, ד) 'ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כולכם היום'.

אבל הבאת הקרבן של 'חטאת ציבור' המתקנים את בחינות המחטיאים אותם, אינו אלא להסיר

הנהגות ומנהגי הבעש"ט הק' ותלמידיו זי"ע
מלוקטים מתורת רבוה"ק מקאמארנא זי"ע

שער הגאווה (יב)

ויגבה לבו בדרכי ה' [ב]

כל אחד שחפץ להיות ירא שמים יאחזו במדת
ויגבה לבו בדרכי ה'

הסתכל בשלשה דברים [ואין אתה בא לידי עבירה]
(מס' אבות פ"ב מ"א). התנא בא להשמיענו מוסר גדול
הנצרך לעבודת הבורא, היינו 'אתה' ר"ל ידוע הוא לכל
בר שכל דקדושה שבר ישראל צריך לידע שמעבודת
הבורא ב"ה שיהיה חשוב עשיתו בעבודתו בתורה
ומצות ומעשים טובים ומדות טובות, וידע שבדאי
שומע הקב"ה תפלת כל פה, ומכל שכן מי הוא שרוצה
להיות ירא שמים באמת לשמה, כדכתיב ויגבה לבו
בדרכי השם (דברי הימים ב' יז, ו), וכן איתא (זה"ק
ח"ב דף ע"ב) אמר רבי יהודה אלמלא הוו ידעין
בני נשא רחמנות דרחים קב"ה לישראל הוו שאגין
ככפירא למרדף אבתריה ע"כ. ועוד טעם אחד שצריך
בר ישראל להגביה עצמו לצורך עבודת הבורא ב"ה, לפי
שיש בעולם בפחותי ערך שפלות הפסולות שאין לה שום
שויה, היינו שאומר מה חשיבות יש להקב"ה עבודתו
ותורתו ותפלתו ומצות שלו, לזה השליך מעליו כל עול
מלכות שמים וכל תפלתו ותורתו הוא משפה ולחץ בלי
שום כוונה כראוי, אלא כחותה בגחלים וכטוחן ברחיים
במהירות גדול בלי שום הרהור ניצוץ דקדושה כנודע
שיחתם המיטרפות, לזה בא התנא לומר 'אתה' כלומר
איש יהודי אתה וכן להקב"ה כדכתיב (שמות ד, כב)
בני בכורי ישראל. (זקן ביתו פ"ב מ"א אופן יט)

כל אחד צריך להרחיב ולהגביה דעתו בדרכי ה'
כדי שיחזק אדם בעבודת הבורא ב"ה, לעשות
מצות ומעשים טובים מתוך תורה ועבודה, אמרו רז"ל
(סנהדרין לו, ז) 'חייב אדם לומר בשבילי נברא העולם'
כלומר שיחזק עצמו לצדיק כמו שכתוב (דברי הימים
ב' יז, ו) 'ויגבה לבו בדרכי השם', ועליו דייקא העולם
עומד, היינו על לימודו בתורה הקדושה ומעשים טובים
שלו, וכל זאת צריך להיות בהשכל בשכל וזן ונקי, וטוב
יותר לבר ישראל להגביה עצמו בדרכי השם יתברך,
לעסוק תמיד בה בתמידות, ממי שהוא שפל ונבזה
בעיניו, ולא לומד ולא מתפלל, אחר שהוא אומר מה
חשיבות יש לפני הש"ת תפלתו ועבודתו, לזה חייב
אדם לומר בשבילי נברא העולם כנודע למשכילים.

ושמעת **מאדוני אבי מורי ורבי מו"ה יצחק יהודה
יחיאל (שליט"א) [זצוק"ל] בהרב הגאון הקדוש צדיק
ונשגב מו"ה אלכסנדר זלה"ה אב"ד מקאמארנא**, ששאל
אדוני אבי זקני זלה"ה ה"ב את אחיו **רבינו דודי הרב
הצדיק הקדוש אליהו מו"ה צבי זלה"ה מזידיטשוב**, למה
אמר האר"י זלה"ה בתחלה (ע"ח שער הכללים פ"א),
כשעלה ברצונו יתברך לבראות את העולם כדי להטיב
לברואיו, ואח"כ בשער הב' (שער העגולים פ"א) אמר,
שהיה מוכרח לברוא את העולם כדי שיהיה שלם בכל
פעולותיו, השיב לו **רבינו דודי זלה"ה**, בתחילת הכל
כשעלה ברצונו יתברך שמו לברוא את העולם, היה רק
כדי להטיב לברואיו, ולא היה שום חסרון בחקו יתברך,
ואח"כ כשברא את העולם היה מוכרח שיהיה כל העולם
בשלימות גדול, היינו ישראל שיקבלו את התורה הק',
ומזה יכולים בני ישראל בעת הצורך לקראו לו בשם
רחום וחנון, וכיוצא בהם כל שאר השמות הקדושים
הוא ג"כ כדי להטיב לברואיו, שיכולים לבקש רחמים
עליהם כל אחד כפי הצורך לישועה איזה אדם שצריך
לחנון עליו, ויש מי שצריך אך אפים או רוב חסד, כי
כל אחד מישראל הקדושים מקטן ועד גדול צריכים
להתפלל להקב"ה להושיע אותם, וידוע הוא שכל שם
וזהו שמו המיוחד להושיע את ישראל, שצריך זה האיש
להתפלל כנודע, וה"ה יוצא בהם בשאר הכינויים לו
יתברך הכל היא לצורך הברואים כדי להטיב להם,
כמו שאמר רז"ל **חייב אדם לומר בשבילי נברא העולם**,
כלומר כל אחד ואחד מישראל בפני עצמו צריך לומר אחר

שאני פחות שבפחותי ערך מכל הנבראים שבעולם, לזה
צריך אני לבדי לקרוא להקב"ה בשם חנון ורחום וכו', עלי
דוקא צריך הוא יתברך לרחום ולחנון, כי מי שהוא צדיק
כאברהם אבינו ע"ה וכיוצא בהם בשאר אבות הקדושים,
האין יקרא הקב"ה עליהם בשם חנון ורחום ורוב חסד וכו',
כי בדין ומשפט ראוי ליתן להם כל צרכיו, ואינם צריכים
לשום רחמנות לרחם עליהם, אלא דייקא עלי לבדי אחר
שאני שפל שבשפלים, ולא עשיתי כל ימי שום רצון הבורא
ב"ה, לזה צריך הקב"ה לרחם עלי במתנת חנם שלו, וזהו
כוונת רז"ל חייב אדם לומר בשבילי נברא העולם,
כלומר בשבילי לבדי היה מוכרח הקב"ה לברוא את
העולם, ולקרוא לו בשם חנון ורחום אך אפים וכו'
וכיוצא בהם בשאר הכינויים לו יתברך.

(זקן ביתו פ"א מ"ח אופן ד)

אל יתהלל עשיר בעשרו כי אם בדרכי עבודת ה'
עשיר בר שכל דקדושה שעובד השי"ת בכל כחו
כפי יכולתו, ותומך אורייתא ג"כ כפי יכולתו, אל
יתהלל אפילו עשיר הצדיק הזה בעושרו, כי אין לו
במה להתהלל, כי הוא הבל וריק מכמה טעמים הנודעים
לבעלי שכל דקדושה, כי אם בזאת שהיא מלכות שמים
הנקראת זאת, כנודע שז"א קדישין נקרא כביכול זה
ומלכות שמים נקראת [זאת], והוא בחינת עול מלכות
שמים יתהלל המתהלל, והוא רק על אופן שהאיש הזה
הוא משכיל ויודע אותו, היינו לצורך עבודה שצריך עוד
לעבוד את השי"ת כמ"ש ויגבה לבו בדרכי ה' (דברי
הימים ב' יז, ו), ואיש הזה יודע בודאי שאין העולם
הפקר ח"ו והקב"ה מלא כל הארץ כבודו עד שיודע
שהקב"ה עושה חסד ומשפט וצדקה בארץ כי באלה
חפצתי נאם ה' לחקור ולמצוא בכל יום ויום דרך טוב
יותר לעבודתו יתברך שמו. אל יתהלל בשום דבר
בעולם כי בזה נעשה טיפש גדול בעוה"ז אין לשיעור
אלא דווקא כי בזאת יתהלל המתהלל השכל ויודע
לשורש עבודת הבורא ב"ה אז תצליח את דרכך כל
ימי חייך אמן. (זקן ביתו פ"ב מ"ח אופן ז)

הנהגת הגדלות לא יהא אלא להרחיב דעתו לעבוד את בוראו בשמחה ודביקות

רבינו הקדוש, אף ששלחנו היה שלחן מלכים, לא
היה אלא להרחיב דעתו לעבוד בשמחה ודביקות, ולא
יעכבהו החומר הארור שהוא מלא עצבות, אבל לא נהנה
מחומריית התאוה, אלא מטוב המועיל ניצוץ וחיות,
ולא משום גשמיות. (אוצר החיים דברים דף צח ע"א)

השפל בעיניו יכול להגביה דעתו בנאוה דקדושה
ועוד יותר צריך לידע בר ישראל שכל העולמות
אצילות בריאה יצירה ועשיה אין עומדים אלא בעבודת
ישראל להקב"ה באמת לשמה כל אחד כפי מדריגתו,
כדאיתא (ע"ח שער קיצור אבי"ע פ"א דף קמב ע"ב)
רצה המאציל ב"ה ויתברך שמו שהארץ התחתון יהיה
בה כל כללות של אבי"ע, וזהו בעמו ישראל אשר בחר
בהם שהם יקשרו כל הד' עולמות ביחד כאן למטה,
והטעם כדי שיהיה בהם כח לברר כל הברורים שיש
מעץ הדעת בעולם הזה מד' בחינת אבי"ע ע"כ. לפי זה
אחי ורעי חיו זהיר וזהיר שיהיה לך בדרכי השם יתברך,
ואל יתרחש ח"ו בעבודת הבורא ב"ה, ואל תפחד ממדת
גאווה וגדלות, כי אין שום שייכות גאווה וגדלות ורמות רוח
אין ושפלות הרוח באמת עד דכדוכי של נפש בלב נשבר
ונדכה, זאת יכול להיות ביחד עם שמחה וקדושה ויגבה
לבו בדרכי השם הכל ביחד כידוע ליוה"ח דקדושה,
ואל תשגיח בטיפשים הללו ששומרים תמיד עצמם
מגאווה וגדלות עד שאין מושגים כראוי ואין לומדים
בתורה הקדושה ולא עושים שום דבר שבקדושה
וד"ל, ובר ישראל צריך לידע כי לא לחנם היה נותן
לו הקב"ה עינים לראות ואזנים לשמוע, אלא דווקא
לשמש בהם לעבודת הבורא ב"ה, ולא נבראת בעינים
ובאזנים לדברי הגשמי אלא דווקא לצורך עבודת

כל ההתחלות קשות

(ב)

טעם המרירות – כי לא נזדרכ הנפש

ובאמת אחי ורעי, כמה מרירות מים המרים
עוברים מתחלה, שהתורה מר לו בתחלתה, מחמת
'כי עדיין מרים הם' בעצמם, וזהו הסיבה להבחין מי
שיש לו נפש ישראל, שלא יקרב איש זר שיש לו נפש
מערב רב, לעריבות ידידות אור התורה. ואמר בספר
ברית מנוחה, תלמיד חכם שפורש מן התורה, ונעשה
מין רחמנא לילצלן, הסיבה [הוא], שעבר עליו מן מים
המרים, ושתה מהם ולא יכול לסבול, ושנה ופירש.

ואין צריך לומר, שמתחלה כשמתחיל לעבוד
ולקבל עליו עול תורה, שטועם מרירות מות, אלא
אף צדיק גמור עובר עליו יסורים מרורים בכל יום
ובכל עת ובכל שעה, להעמידו על אור החיים דרך
צדיקים. ויקבל על עצמו כל המרירות, והשם יתברך
ברוב רחמינו מטעימו מנועם עולם הבא בעולם הזה,
וכל אלו מרירות נהפכו לו למתוק, אור לנפש, ובלבד
אחי שתוק שתוק, וקבל עליך הכל באהבה, ואז
יאיר עליך אור פני מלך חיים.

נתיב מצותיך נתיב התורה שביל הראשון אות ח

על ידי התחזקות בימי הקטנות יזכה שוב להארה

(א)

בעת הקטנות יכניע עצמו ואח"כ יזכה להארה

ואם היה להם למרגלים אמונה גדולה, שגם
'כי אשב בחשך השם אור לי' (מיכה ז, ח), ויאמין
באמונה שלימה שאף שנופל לקטנות ולמרה שחורה
למקום המיתה, יאמין כי השם יאיר עליו, ויצפה
לישועת השם כהרף עין, לא היה להם מה שהיה.
וכמה פעמים היה לי, אחר הכנעת נפשי לאל עליון,
בהרף עין האיר עלי השם יתברך אור מופלא ומופלג
לא יכיליהו הרעיון.

נתיב מצותיך נתיב אמונה שביל השלישי אות י

'וחכיתי לה' המסתיר פניו מכיית יעקב'

וכשאדם מאמין באמונה שלימה, אף שהוא
בחשך גדול בהסתרות פנים, מאמין ואינו מייאש
עצמו מתורה ועבודה, רק מצפה לישועה 'וחכיתי
לב-ה' המסתיר פניו מבית יעקב' (ישעיה ח, יז),
ונותן לב להבין ולדעת, כי בכל המדריגות אינו נפרד
ממנו יתברך, ש'מלכותו בכל משלה' (תהלים קג, יט)
ממש, אפילו בתוך הקליפות, ויקיים בעצמו 'מבטן
שאלו שועתי' (יונה ב, ג), ולומד ומתפלל, אף שהוא
בקטנות גדול אינו פוסק מלימודו ומתפלתו כפי
יכלתו. אז עושה יחוד, ומעלה מיין נוקבין מעומקא
דתהומא עד רום המעלות

נתיב מצותיך נתיב אמונה שביל השלישי אות טו

אמ"ק ב"ק מרן אדמו"ר שליט"א
בתורתו של הבעש"ט הקדוש

אור שבעת הימים

בעש"ט עה"ת פר' בראשית, אות צד - צח

אות צד

כל מקום שהוא מחשב בו, הוא ממשיך עצמו לשם

צד. כשהוא מחשב בדברים רעים שהם מסיטרא דינא, אז מצמצם מחשבתו באותן הדיבורים רעים, ומרחיק עצמו מהתפשטות החסד עליון של אין סוף, ושורין עליו דינים.

ענין זה יובן על פי כללו של הבעש"ט "במקום מחשבתו של אדם - שם הוא כולו", ואם חושב בדברים טובים הוא מחובר אל הטוב וממשיך על עצמו רוב טובה, ואם חלילה מתעסק עם מחשבות ודיבורים רעים הוא מתחבר אל הכח הרע שיש בעולם ועלול להמשיך על עצמו דברים רעים ח"ו.

וכן כשמחשב בדברים גשמיים הוא מצמצם לשם את מחשבתו שכל מקום שהוא מחשב בו, הוא ממשיך עצמו לשם, שהמחשבה הוא קומה שלימה:

(כתר שם טוב ח"ב דף ב' ע"ג, ליקוטי אמרים דף ד.)
כאשר אווז באמצע להתפלל בדביקות נוכח פני ה', ולפתע נזכר באיזה ענין גשמי, ולפי הכלל הנזכר שבמקום שמחשבתו של אדם - שם הוא כולו, אזי עד עכשיו שהיה חושב בדביקות אלוהית היה דבוק בעולמות עליונים, ועכשיו שמתחיל לחשוב על עניינים גשמיים, אפילו שרוצה להתפלל על צרכי בני חיי ומזוני, הוא יורד ונשקע בעולם הגשמי, וחבל על דאבדין ליה דרגת הדביקות.

אות צח

השכינה בגלות על ידי הדיבור

צח. שמעתי בשם הבעל שם מפני מה השכינה בגלות, כי בדבר ה' שמים נעשו (תהלים ל"ג, ו'), וצריך האדם לדבר כל הדיבורים לשם שמים, כדי לעזור הדיבור שנברא בו העולם, להשפיע מדיבור של מעלה לכל העולמות, אבל עכשיו בעוונותינו הרבים כל דיבורינו לתאוות גופניות, ואפילו הדיבור שבתפילה ושבתורה, הוא במחשבות זרות ובפניות, והוי הדיבור בגלות: (כתבי קודש דף כ"ב ע"ב)

אימרה זו - עמוקה היא מני ים, דהנה מרגלא בלשון הזהו"ק ענין שכיתא בגלותא, וצריך להבין שורש הדבר מהו הגלות הזאת.

ומבאר הבעש"ט שכיון שהקב"ה ברא עולמו על ידי הדיבור, כמאמר (תהלים לג, ו) 'בדבר ה' שמים נעשו', וגם האדם יש לו כח אלוהי ליצור ולברא בכח דיבורו כמובא לעיל מדברי התיקון, אז היה האדם צריך להוציא מפיו רק דיבורים קדושים ולא לבזבז כח דיבורו לבטלה, שהרי בכל דיבור כשהוא בדביקות הוא מוסיף כח לעילא, ובאם אומר 'אש' הוא מוסיף כח וחיות ביסוד האש שכבר קיים קודם לכן, ואם מוציא מפיו 'מים' מוסיף כח ביסוד המים, וכן בכל היסודות שבבריאה.

אך כיון שרוב הדיבורים הם לצורך העניינים הגופניים ואיננו מכוונים בדיבורינו להוסיף כח ושפע בבריאה, וגם דיבורי התורה והתפילה צריכים חיזוק שיהיו בדביקות אמת, כי מכוונים בהם לצורך ולתועלת עצמם, על כן נמצא הדיבור שהוא השכינה בגלות ובמציצ ואינו במקומו הנכון והראוי, כי העולם נברא בעולם של חסרון והאדם צריך להשלים החסרון על ידי דיבורו ותפילתו, וכאשר מכין בתורה ובתפילה לצורך עצמו ולא לצורך בנין ותיקון העולם, ובפרט באם מוציא דיבורו לריק בדברי חולין שאין בהם תועלת לתיקון העולם, הוא מכניס את השכינה שהוא הדיבור בתוך הגלות.

ומחשבתו הוא עולם המחשבה. לפי תורת הבעש"ט, כשאדם מדבר, לא האדם עצמו מדבר, אלא 'עולם הדיבור' מתדבר ויוצא מפיו, וגם כשחושב מתייחסת מחשבתו כאילו 'עולם המחשבה' חושב במוחו, כי יש למעלה עולם המחשבה ועולם הדיבור, וכאשר האדם חושב ומדבר מתעוררים העולמות הללו.

וכשהם מדברים טוב ומדברים המחשבה בזה הדיבור, אז הם מחברים עולם הדיבור בעולם המחשבה, וגורמים טוב, וכן כשמדברים רע גורמים רע חס ושלום. ולא איירי הכא בדיבור בעלמא מהשפה ולחוץ, אלא כשיש מחשבה הקודמת אל הדיבור, והדיבור מלביש את המחשבה, ונעשה כמין יחוד בין המחשבה לדיבור מתעורר על ידי זה יחוד ז"א ונוק' שהוא יחוד קוב"ה ושכינתיה, ובכך מחברים עולם המחשבה ועולם הדיבור.

ואם יש לאדם רצון טוב ודיבורים טובים, הרי זה יוצר טוב בעולם, כי גורם שיתייחדו העולמות העליונים ויושפע שפע של תוספת טובה וברכה לכל העולמות. ואם מדבר דיבורים רעים אזי חלילה מוליד שפע רע,

ויש בזה חכמה נפלאה, היינו במידת היחוד בין המחשבה לדיבור, וזה 'ותבחר לשון ערומים' (איוב טו, ה), שלא ירגיל עצמו שיצאו מפיו דברים רעים שהם מסיטרא דינא, המעוררים דין למעלה ח"ו, רק ירגיל תמיד את עצמו בדיבורים טובים, שהם מסיטרא דחסד, וכן במחשבתו, ויגרום כך:

(כתר שם טוב ח"ב ב' ע"ג, ליקוטי אמרים דף ג' ע"ד)
כאן יש הדגשה מהבעש"ט שאכן מחשבה ודיבור כשהם יחד עם נשמה ודביקות אלוהית הרי זה פועל ויוצר ממש למעלה, ואם חושב טוב ומדבר טוב, הרי זה יוצר עולמות של טוב בעליונים וזה נעשה בפועל, וחלילה להיפך, כי הדיבור יש בו כח אדיר ועצום, כי עיקר הנשמה הוא כח הדיבור שבו, כמובא רבות מהבעש"ט על (בראשית ב, ז) 'ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה' ותרגם אונקלוס 'והות באדם לרוח ממללא'.

גם הגוי יש בו דיבור, אבל יש ב' הבדלים בינו לבין ישראל, דהנה כתיב 'ויפח באפו נשמת חיים' מובא בשם הזהו"ק 'מאן דנפח מתוכו נפח', וכל אחד נופח מתוכו על ידי הדיבור את עצם נשמתו, ואיש ישראל נמשך מעצם האור אין סוף, יען שהוא חלק אלוהי ממעל ממש, וכאשר מוציא דיבורו הוא מתחבר אל כח נשמתו שיש בה ניצוץ אלוהי ממש, וכך זה של אלוהות נתגלה לישראל בשעת מתן תורה כנזכר באותיות הקודמות, אבל אומות העולם כבהמות נדמו ואין להם נשמה עליונה אלא רק בבואה דבבואה מנשת ישראל.

ובנוסף לכך, לשון הקודש הוא עצם הכ"ב אותיות, וכל לשונות התרגום הם רק תמורות וחילופים של לשון הקודש ואי אפשר להתדבק כהוגן על ידי לשון תרגום, ונמצא שיש בידנו כלי עצום הנקרא 'דיבור' שיש בכוחו לפעול וליצור ולברוא עולמות שלמים, וכל היוצא מפיו יעשה הקב"ה באם יעלה כך ברצונו, וזהו אופן התפילה לפי הבעש"ט, שחלק אלוהי ממעל הנמצא בו מתחברת אל מקור חוצבה על ידי הדיבור כשהוא בדביקות ובאהבה ויראה, ואז פועל הכל בדיבורו, ומה מאוד יש לזהר שלא יוציא רע מפיו ולא יחשוב רע במוחו על שום אדם ועל שום דבר כי בכך מתדבק אל הרע וממשיך ח"ו רע, ויהיה דבוק תמיד רק במחשבות טובות ודיבורים טובים.

אות צד

הדיבור הוא עולם היראה

צד. כשמדבר תפול עליו יראה, ועולם הדיבור הוא עולם היראה, אמנם כשמדבר באהבה ויראה, תפול עליו יראה וכשילך להלאה יבוא להתלהבות גדול: (צוואת הריב"ש דף י' ע"ב)

לפי הבעש"ט צריך להתחיל תמיד במידת ה'יראה', להתבונן ולחשוב בגדלות ה' ולצייר בעיני מוחו כאילו ה' ניצב עליו, ואז נופלת עליו יראה, ומרגיש ביטול נוכח הדר פני ה', כאילו מתבטל לגמרי ונעשה 'אין'. ובתוך כדי כך מתעורר גם 'אהבה' שהוא תשוקה להתקרב אל ה' ולהתכלל בו.

והדיבור הוא מעולם היראה, כי הדיבור מגדיר את המושגים העולים במחשבת האדם ומגביל אותם בתיבות שהוא מוציא מפיו, וכל גבול והגדרה שייך לעולם היראה שהוא צמצום וגבול, שהרי השפע יורד מן השמים באופן מופשט בלי גבול, ומידת הגבורה מגבילה את השפע ומחלקת אותו. ולכן שייך הדיבור לעולם היראה.

וכן שייך הדיבור לעולם היראה, משום שהשכינה היא בחינת יראה, כי שכיתא תתאה היא המדריגה האחרונה של סדר ההאצלה האלוהית, וכן הדיבור הוא בסיום ההשתלשלות של 'מחשבה קול הבל דיבור'.

ולכן כשאנחנו בדיבור שהוא סיפא דכל דרגין - הדרגה האחרונה של ההשתלשלות, ומתדבק בדיבורו עם אור נשמתו מתוך אהבה ויראה, אזי כל מה שהוא מוציא מפיו הוא בורא עולמות ופועל גדולות ונצורות, ודי בהוצאת התיבה מפיו שתעלה עד רישא דכל דרגין ופועל כל משאלותיו לטובה, וזו היא תורף משנת הבעש"ט ולא מצינו כן לפניו ולאחריו שהחשיבו את כח הדיבור באופן עצום כזה.

אות צה

לירא מהדיבורים היוצאים מפיו

צח. יש יראה שירא מהדיבורים שיצאים מפיו, שהוא עולם הדיבור. (כתר שם טוב ח"ב ב' ע"ד, ליקוטי אמרים ד.)

היות והוא במצב של התפשטות וביטול, והדיבורים שהוא מוציא מפיו נחשבים כאילו אינם שייכים אליו אלא השכינה מדברת דרכו, ויש לו כח ליצור ולברוא על ידי דיבורו, בסוד הכתוב (ישעיה נא, טז) 'ואשים דברי בפיך וגו' לנטוע שמים וליסוד ארץ, ולאמר לציון עמי אתה' ודרשו חז"ל אל תקרי עמי, אלא עמי, שהאדם מייסד את הבריאה בשותפות עם הקב"ה כביכול בכח דיבורו, כדאייתא בתיקוני זוהר (תיקון סק טז א), אבל ענין זה תלוי במידת הדביקות שלו בשעת הגיית התיבות מפיו.

ולכן צריך לירא מהדיבורים היוצאים מפיו, כי המלכות מתלבשת בהם, שהרי המלכות היא הבריאה התחתונה שנעשית על ידי כ"ב אותיות, והבריאה משתוקקת לעלות, ואינה יכולה רק באמצעות הדיבור של בני אדם, ונחשב כאילו האדם משאיל את פיו עבור השכינה, וכאשר מוציא דיבורים מתוך פיו עם דביקות של אהבה ויראה דפרחית לעילא עד אין סוף, עולה המלכות עם האותיות הללו, וכמה צריך לירא כשהשכינה נאחזת בדיבורו.

אות צו

ידבק עצמו במחשבות טובות ויגרום כך בפועל

צו. כל הדיבורים שמדברים בני אדם הוא עולם הדיבור,

יריעה מיוחדת על התקשרותו של רביה"ק בעל 'היכל הברכה' עם דודו ורבו המובהק
רבינו הקדוש שר בית הזוהר

רבי צבי הירש מזידיטשוב זי"ע"א (א)

בחיק דודו

לאחר הסתלקותו של אביו לחיי העולם הבא המשיך רבינו בדרכי התעלותו בצילו של דודו רביה"ק מזידיטשוב, ואף באותה תקופה למד מתוך דוחק ועוני גדול, וכל שמחתי היה מגדולי מתיקות הדרושים הנפלאים שגילה מורי דודי הקדוש (מגילת סתרים).

והיה רבינו עוסק בלימוד התורה בנגלותיה ובסתריה ומשיג השגות נפלאות ומרוממות, והיה רואה ברכה בעמלו בפנימיות התורה אף בילדותו, וכפי שכותב (זהר חי דף ז) 'כשהייתי ילד, חזרתי במקום אחר על הדיקנא, ואחר שעה בא מורי דודי זצ"ל למקום זה, וראה ברוח קדשו ואמר: מי היה כאן שיחד ייחודים, והחזיר לי פנים שוחקות', הרי שהיו יחודיו של רבינו עושים פירות והיה רושמן ניכר לעיני הצופיות של דודו ורבו הקדוש מזידיטשוב.

עם פטירת חותנו הק' בסוף שנת תקפ"ד, חזר להתגורר בעיר זידיטשוב, בצל דודו הגדול ורבו המובהק רביה"ק מהרצ"ה מזידיטשוב זי"ע"א, שם המשיך לעסוק בתורה מתוך דחקות ועניות עד אין לשער, עד שרביה"ק מהרצ"ה זי"ע"א מינהו להיות ראב"ד על בני העיר לפסוק להם כל השאלות שיהיו להם, ועבור זה נתנו לו הקהל פרנסה כפי הצרכותו (הקדמת בנו רבינו לזהר חי).

מורו ורבו

אל הרה"ק מזידיטשוב התייחס רבינו כתלמיד מובהק שכן 'הוא סמך את העני הזה בשבועה להשפיע מאורו ומאור מרן [-הבעש"ט] לכל העולם, ומסר לי הכל 'דבר קטן' היאך לברך את ישראל, וגם שם לברך וכו', ודבר גדול' מעשה בראשית ומעשה מרכבה, ובו אני קשור נפש בנפש והוא רבי ומורי בעולם הזה ובעולם הבא' (הקדמת היכל הברכה).

רביה"ק הרבה להסתופף בצל צדיקי הדור ושימש בשמוש חכמים שמונה עשר צדיקים, אך מכולם ראה את דודו

רביה"ק מהרצ"ה זי"ע"א כמורו ורבו המובהק, וכמו שכתב באוצר החיים פ' בחקתי (דף רצ"ד ע"ב): **"כפי אשר קבלתי משמנה עשר צדיקים בעלי רוח"ק ששמשתי אותם, ובראשם מורי רבינו דודי"**.

אודות מעלת חדושי תורתו של רבינו וחשיבותם בגביה מרומים אנו למדים ממה שכתב רבינו (מגילת סתרים) שפעם אחת זכה לראות בחלום את מורו ורבו רביה"ק מהרצ"ה מזידיטשוב ו'שאלתי ממנו ואמרתי לו "עכ"פ יגלה לי אדוני מגדולת חדושי תורתי, אם הם מקובלים למעלה לפני אדון כל, ובפרט על ספרי אוצר החיים על המצוות' וכו', ויקם על רגליו בצעזע גדול ובפחד ואמר: 'התורה, התורה' (הרבה פעמים), וירם ימינו על שמאלו בפחד ואמר 'התורה שלך והחדושים שלך בכל המתיבתות עוסקים בהם'.

'זיו זוהר השכינה'

ויש לציין מה שכתב רביה"ק בספר נתיב מצוותיך (נתיב היחוד שביל ד) אודות החזיון הגדול שראה על דיוקן רבו המאיר באלפי נגהות - 'זיו זוהר השכינה בכמה מיני זיו זוהר והדר כמראה הקשת של מעלה בגוונים נהירין'.

וזה לשונו: כגון דא צריך להודיע לחפצים כאהבת נפשיו מה שנמצא בפסיקתא שירמיהו ראה השכינה בדמות אשה, וכן נמצא בספרים על הרב רבינו אברהם [ברוכים] תלמיד מרן האר"י, גלגול ירמיה, פעם אחת אמר לו מרן האר"י דע כי שלמו ימך והגיעו ימך למות אם לא שתעשה תקנה שתלך לירושלים ושם תלך ותתפלל לפני כותל המערבי ותזכה לראות השכינה. והלך שם ובתוך הבכיה נרדם וראה על גבי הכותל צורה דוגמת אשה מלובשת שחורים, והיה החסיד צועק ובוכה בבכי גדול אוי לי שראיתך בכך, עד שנתעלף, ופעם אחרת נרדם ואחר כך ראה שבאה אליו השכינה בצורת דוגמת אשה מקושטת בבגדים נאים מאירה מאד, ואמרה: התנחם בני אברהם (ירמיה לא, טז) 'ושבו בנים לגבולם', וזכה שנתוסף לו כ"ב שנה.

וכן היה להרב הקדוש מוהר"ר לוי יצחק בליל שבועות

שזכה לראות מראה השכינה כדמות וכו' ואמרה לו: חזק בני לוי יצחק, צרות רבות יעבורו עליך ואתה חזק בני כי אהיה עמך לא תירא ולא תפחד.

וכך היה מעשה שבא [מכין] על עצמו, כמבואר בספר מגילת סתרים דף ח] לעיר דיקלא בעשרים בעומר, ובא לשם באישון לילה ואפלה ולא היה מי שיאסוף אותו לביתו, עד שבא בורסקי אחד והכניס אותו לביתו. ורצה להתפלל מערבי ולספור ספירת העומר ולא היה יכול שם, והלך לבית המדרש יחידי והתפלל וספר עד אחר חצות ליל, והבין מזה הענין ירידת השכינה בגלות וצורה בעמדה בשוק של בורסקי (זה"ק בחוקותי קטו); ובכה הרבה בכיות מתוך עומק הלב על צער השכינה, ומרוב צער ובכיה נתעלף וירדם וראה כמראה אור וזיו זוהר גדול שהיה אור כזה מכהה גלגל חמה כדמות וכו' מקושטת בארבע ועשרים קישוטין וכל קישוט היה מזוהר בזיו שאור השמש יחשך ממש נגדו בכמה מיני זוהר והדר כל כך לא יכילוהו העינים הגשמיים כל כך, ואמרה חזק בני חזק וכו', והיה מצטער על שאינו זוכה לראות אלא מראה אחוריים ולא זכה לקבל פני השכינה, והשיבו לו הרי אתה בחיים וכתבי (שמות לג, כ) 'לא יראני האדם וחי'.

והיה מספר והולך בזה הלשון: זוהר כזה ממש זכיתי לראות אצל מורי [מהרצ"ה מזידיטשוב] בר"ה שחל יום ראשון לשבת, וביום השני לא היה מורי ורבי יכול לתקוע, ועמד מורי להתפלל מנחה ותפלת מנחה שלו היה תמיד אש שורף שלהבת יה כנודע, וכשראיתי זאת הלכתי ממקומי ועמדתי אצל החלקן קרוב למקום מורי להתפלל שם, ואחר התפלה היה דרך מורי לילך מעט אנה ואנה וגם להחלון, וכשהחזיר פניו מן הכותל ראיתי על פניו זיו זוהר השכינה בכמה מיני זיו זוהר והדר כמראה הקשת של מעלה בגוונים נהירין, ונפל עלי פחד ורעדה ונפילתי לאחוריי והחזיקו בי בני אדם שלא אפול, ולא ידעו הסיבה. וכשראה מורי את הרעדה שלו, החזיר את פניו לכותל וסמך ראשו על הכותל שנים או שלשה רגעים, והחזיר את פניו ולא ראיתי עוד שום דבר. והיה מספר והולך שגם בעת פטירת מורי הרגשתי וראיתי זיו זוהר כזה עלי, ומזה זכיתי להשגת תורתו, ע"כ דבריו.

מכון "אוצרות קאמארנא"
בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

לדוד מזמור

בקול צהלה ורינה נעלה כסא דברכתא ברחשי לב ותהילה אל איש חי ורב הפעלים לתורה ולחסידות, כביר המעש למען ההדרת תורת רבוה"ק לבית קאמארנא ברוב פאר, ורב חיליה בחוצאתם של ספרי "זוהר חי" לצד הספרים המאירים את עולם החסידות והקבלה ע"י מפעל 'נגלות קאמארנא' העולים על שולחן מלכים ושומם יוצא לפניהם בטיבם ופארם, נעים הליכות ורב תבונות ור הרעיון וברוך הכשרון, בונה ומייסד תל תלפיות לשם ולתפארת, מקים היכלות של תורה ותפילה טהרה וחסד על שמם וזכרם של רבותינו הקדושים, שמו מפארים בשיירי הילולים, פרי עץ חיים ענף עץ אבות שלשלת היוחסין, בן יקיר לאבינו רועינו עטרת ראשינו כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

מורינו הרה"צ רבי דוד סאפריין שליט"א

לרגל השמחה השרויה באהלי צדיקים
בהולדת הבת תחי'

ארשת שפתינו יערב לפני קל יושב מרומים שיזכה לראות רוב נחת דקדושה מכל יוצ"ח, לתפארת בית אבות שושילתא קדישתא הדין, ואך טוב וחסד יהיו מנת חלקו לאורך ימים ושנים

חכמי ורבני מכון אוצרות קאמארנא

קול רינה וישועה באהלי צדיקים

בהדרת קודש נביע שפתינו קול צהלה ורינה קדם עטרת ראשינו ונוד הפארצני, רע"א מדינא
לעדת צאן מדעיז דמלמדיז וזוהר אמת ומאלפיז דכמה בארד נטוה איר שבעת הימים

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

לרגל השמחה השרויה במען קדשו בואולדת עבדו
בת לבנו ענף עץ אבת פאר מקדושים

הרה"צ רבי דוד שליט"א

תבענה שפתינו תזינה קדם מאירה אברון דבשמיא
שנוכה לזרען מלא דפניז השפעת לזוב מהשמחה השרויה באהלי צדיקים